

Forumdiscussie Rolsteigers

Veiligheid rolsteigers gebaat bij nieuwe opbouwmethoden

Hefsteigers, ladders, hoogwerkers, rolsteigers; wie op hoogte zijn werk moet verrichten, heeft de keuze uit een grote hoeveelheid arbeidsmiddelen. Een veel gebruikt hulpmiddel is de rolsteiger, waaraan al eerder tijdens een forumdiscussie aandacht werd besteed. Sindsdien is er echter veel veranderd. Er is een nieuw A-blad Rolsteigers geïntroduceerd, aan de opbouwmethode van rolsteigers werd door Inspectie SZW nieuwe eisen gesteld en fabrikanten verwerkten die eisen tot nieuwe, veiligere opbouwmethoden. Reden genoeg om weer eens stil te staan bij dit populaire arbeidsmiddel.

Wie de wereld van arbeidsmiddelen overziet, vraagt zich misschien af wanneer een gebruiker, zoals schilder, nou eigenlijk voor een rolsteiger zou moeten kiezen. Zijn er bijzondere voordelen of nadelen die de rolsteiger voor zo'n grote groep interessant maken? Rogier van der Hoeven van Skyworks: 'Er spelen heel wat factoren een rol bij de keu-

▲ **Henry Dijkma: 'Veranderen van gedrag niet bepaald eenvoudig, maar wel nodig'**

ze voor een rolsteiger. Denk daarbij aan het soort werk; voor het lichtere werk kies je een rolsteiger. Moeten er zwaardere werkzaamheden op de steiger worden verricht, dan is de stalen steiger een voor de hand liggende keuze.' Ralf Hereijgers van ASC vult aan: 'Rolstei-

gers zijn over het algemeen wat flexibeler in hun inzet dan veel andere arbeidsmiddelen.'

Is er daarom ook een toename te zien in het gebruik van de rolsteiger? Henry Dijkma van Altrex hierover: 'Door de aangescherpte regelgeving is het gebruik van ladders al langere tijd wat minder. Een deel daarvan is 'opgevangen' door de rolsteiger.' Ook het economisch tij kan simpelweg de reden zijn voor het toenemend gebruik, aldus Rogier van der Hoeven: 'De afgelopen jaren is de nieuwbouw drastisch verminderd en dat heeft ook directe gevolgen voor het rolsteigergebruik op de bouwplaats.'

Veiligheidsbewustzijn

Remco ter Horst van Custers: 'Wij merken ook dat het veiligheidsbewustzijn groeiende is. Men wil ook de komende 20 jaar nog gezond en veilig kunnen werken. Dan verkiest een groot aantal gebruikers de rolsteiger boven bijvoorbeeld de ladder. Daarnaast speelt natuurlijk ook mee dat de rolsteiger uiterst flexibel is als het gaat om het opbouwen en realiseren van een optimale werkplek. Dat geldt nog eens extra voor omgevingen waar rekening moet worden gehouden met bijvoorbeeld obstakels aan de gevel.' De cijfers wijzen echter anders uit: uit ongeval analyses, waaronder ook ongevallen met rolsteigers, blijkt dat vallen van hoogte nog altijd een groot risico is

in de bouw. Op 74% van alle geïnspecteerde bouwlocaties, was sprake van overtredingen en moest handhavend worden opgetreden. Waar gaat het fout? Henry Dijkma: 'Veelal in de gebruiksfase. Die fase is natuurlijk ook veel langer dan de opbouwfase en de gebruiker is in veel gevallen bij de opbouw van de rolsteiger alerter dan tijdens het gebruik.' Ook Remco ter Horst ervaart dat zo: 'De gebruiker heeft in veel gevallen geen of onvoldoende besef van de manier waarop hij veilig moet werken.' Ralf Hereijgers geeft daar een goed voorbeeld van: 'Het komt regelmatig voor dat de gebruiker tijdens het werken zijn rolsteiger aanpast om beter of makkelijker te kunnen werken. Dat is de eerste stap naar een onveilige situatie en een grotere kans op ongevallen.'

Uitleg en toelichting

Weten gebruikers dan niet dat ze dat niet mogen doen? Hans Pluimes van Layher bevestigt dat deels: 'Wanneer je een rolsteiger huurt, krijg je vaak geen of onvoldoende toelichting of uitleg.' Remco ter Horst ziet daar nog een taak richting wederverkopers weggelegd: 'Als fabrikanten moeten wij goed uitleggen aan wederverkopers of verhuurders dat ze een complete rolsteiger verhuren of verkopen. Van huurders die naar eigen zeggen niet alle onderdelen nodig hebben, weet je op voorhand dat ze voor onveilige situaties gaan zorgen.' Rogier van der Hoeven vult daarop aan: 'Het is

vaak niet de core-business van wederverkopers en daarom besteden ze er niet altijd de aandacht aan die nodig is. Hij zal niet snel vragen wat de gebruiker ermee gaat doen. Bovendien: ook al geef je de uitleg of biedt je aan om de opbouw te begeleiden, er wordt niet of nauwelijks gebruik van gemaakt.' Neemt een branchevereniging als VSB daar dan geen verantwoordelijkheid in? Remco ter Horst: 'Ja en nee. De verantwoordelijkheid ligt uiteraard bij de bedrijven. Desondanks organiseert de vereniging regelmatig informatiedagen, geeft ze publicaties uit over het veilig werken met de rolsteiger en is zelfs een brochure samengesteld waarin voor de verschillende soorten rolsteigers stap voor stap de opbouwmethode wordt uitgelegd. Ondanks al die inspanningen wordt het nog niet altijd in de praktijk gebracht.' Ralf Hereijgers ervaart dat in de praktijk ook zo: 'Het kost inderdaad veel moeite om gedrag van mensen te

▲ **Ralf Hereijgers: 'Aanpassen rolsteiger tijdens gebruik, eerste stap naar een onveilige situatie'**

VSB-forumdiscussies

De forumdiscussie over rolsteigers werd georganiseerd door de Vereniging van Steiger-, hoogwerk- en betonbekistingbedrijven (VSB). De discussies vinden een aantal maal per jaar plaats en staan onder voorzitterschap van Frank de Groot, hoofdredacteur van BouwTotaal. Met de discussies wordt de schat aan kennis en ervaring van VSB-leden ontsloten voor de markt. Aan de discussie over de rolsteiger werd deelgenomen door Henry Dijkma van Altrex (Zwolle), Ralf Hereijgers van ASC (Etten-Leur), Hans Pluimes van Layher (Raamsdonksveer), Remco ter Horst van Custers (Venray) en Rogier van der Hoeven van Skyworks (Berkel en Rodenrijs).

veranderen. Ik zie het soms gebeuren dat er binnen uitleg wordt gegeven hoe er veilig met de rolsteiger moet worden gewerkt, terwijl ze buiten de rolsteiger verkeerdt staan te gebruiken. Werkgevers zetten zich in om toolbox meetings te laten organiseren, maar in de praktijk is er weinig follow-up op die activiteit.

Het valt misschien voor een deel ook wel te verklaren uit menselijk gedrag. Henry Dijkma: 'Bouwwerkers en schilders doen iets al jaren op een bepaalde manier. Het veranderen van dat gedrag

▲ Hans Pluimes: 'Focus fabrikant op faciliteren van veilige werkomgeving'

is niet bepaald eenvoudig. Het kost tijd en moeite om mensen zo ver te krijgen dat ze het tóch anders gaan doen. Met de nieuwe opbouwmethoden voor rolsteigers 'dwingt' de techniek ze eigenlijk om zo te werken. Door de inzet van dwingende techniek te combineren met bijvoorbeeld toolbox meetings en andere vormen van kennisoverdracht, kan je het meest bereiken.'

Veilige opbouwmethode

De nieuwe veilige opbouwmethoden zijn onderdeel van het nieuwe A-blad Rolsteigers en zullen vanaf 1 januari 2018 verplicht zijn. Voor de 'stalen broer' van de rolsteigers is zelfs per 1 januari 2017 een opleiding verplicht. Wie dat op die datum niet heeft, mag geen stalen steigers meer monteren. Zou dat ook niet goed zijn voor rolsteigers? Hans Pluimes: 'Iemand die een stalen steiger opbouwt, moet inderdaad verplicht opgeleid zijn. Dat is een behoorlijk pittige opleiding. Het is de vraag of je voor de rolsteiger daar niet het doel voorbij schiet.' Remco ter Horst: 'Als je zo'n opleiding ook voor de rolsteiger in gaat voeren, bestaat de kans dat men weer op grote schaal overstapt op de ladder. En dat wil je nou ook weer niet.' En

de rolsteiger is ook nog eens een product dat op de particuliere én zakelijke markt wordt toegepast', aldus Ralf Hereijgers. 'Dat maakt het wel heel moeilijk, zo niet onmogelijk.'

Henry Dijkma: 'Bij de stalen steigers geldt dat veel mensen hun vak hebben gemaakt van het monteren van steigers. Bovendien is de complexiteit van een stalen steiger vaak vele malen groter. Een rolsteiger is een stuk eenvoudiger en wordt hij meestal door de gebruiker opgebouwd. Kortom, ik denk niet dat die stap naar zo'n opleidingsstructuur heel snel zal worden gezet.' Terug naar de veilige opbouwmethode dan. Waarom was dat ook al weer en hoe is dat in de praktijk toegepast? De nieuwe veilige opbouwmethode is het resultaat van aanbevelingen van en overleg met Inspectie SZW. Door extra maatregelen moest de bouwer/gebruiker van rolsteiger ook tijdens het opbouwen (rondom) beschermd zijn tegen vallen. De verschillende fabrikanten en leveranciers hebben hier eigen oplossingen voor op de markt gebracht. In hoofdlijnen kunnen deze zijn:

- het aanbrengen van tijdelijke heupleuning en eventueel kniepleuning in de vorm van een voorloopleuning;
- het aanbrengen van heupleuning in combinatie met een montage hulpstuk;
- het aanbrengen van samengestelde systeemelementen die leuningwerk en diagonalen vervangen.

Verschillende opbouwmethoden

'De bedoeling was ook om meer gemak voor de gebruiker te introduceren', aldus Remco ter Horst. 'Maar daar zijn we aan voorbijgeschoten. In plaats van minder opbouwmethoden zijn er nu meer. Eigenlijk zouden we moeten werken aan één opbouwmethode voor alle rolsteigers.' 'Veiliger is het in ieder geval wel', vult Henry Dijkma aan. 'Je kunt nu pas werken als er bescherming rondom je is. Het is dan weliswaar niet 100% 'huffer-proof', maar het brengt wel veel meer veiligheid. En daar was het in eerste instantie ook om begonnen.'

Rogier van der Hoeven ziet ook een belofte naar de toekomst: 'Met de ontwikkeling van de nieuwe opbouwmethoden is ook een innovatie in gang gezet en dat proces zal hoop ik niet van de een op de andere dag tot stilstand komen. De innovatie heeft er weliswaar voor gezorgd dat er nog steeds verschillende opbouwvarianten zijn, maar de diversiteit geeft de verschillende fabrikanten ook weer hun eigen, unieke verkoopargumenten en mogelijkheden om zich te onderscheiden.' Hans Pluimes vult aan: 'Door voor één opbouwmethode te kiezen, wordt ook een rem op die innovatie gezet. Dat is niet goed voor een fabri-

kant. Die moet zijn energie en ontwikkelingstijd richten op het faciliteren van een omgeving waar veilige werk kan worden gewerkt. Of dat dan inderdaad ook gedaan wordt, is natuurlijk aan de markt.'

Die innovatie beperkt zich overigens niet alleen tot de nieuwe opbouwmethode. Rogier van der Hoeven: 'Er worden veel inspanningen gepleegd om de rolsteiger huffer-proof te krijgen. Dat wil zeggen dat je als gebruiker bij de opbouw van de steiger niets fout meer kunt doen. Dat is eigenlijk het belangrijkste ontwikkelingsterrein. Op basis van ervaringen uit de praktijk wordt hier steeds een stapje verder gezet.' En ook op dienstverlening vinden ontwikkelingen plaats. Ralf Hereijgers: 'Je komt steeds vaker schilders tegen die afspraken maken met overwegend kleine verhuurders over de opbouw van de steiger. De verhuurder bouwt de rolsteiger dan kant-en-klaar op en de schilder kan zich helemaal focussen op zijn 'core-business'.'

1 januari 2018

Zoals gezegd, is 1 januari 2018 het moment waarop de nieuwe opbouwmethoden moeten worden nageleefd. Wat moeten gebruikers of eigenaren van rolsteigers daarna doen? Mogen ze hun rolsteiger met oude methode nog gebruiken? Of kunnen er nu alvast maatregelen worden genomen? 'Dat laatste is niet zo eenvoudig', aldus Ralf Hereijgers. 'Het is bij veel dealers lastig om ze nú al mee te krijgen met de aangepaste opbouwmethode.' 'De kostprijs ligt in veel gevallen ook iets hoger, waardoor het vroegtijdig instappen nog niet hoog op de agenda staat', vult Remco ter Horst aan. 'De voorloopleuning die voor ons P2-systeem is ontwikkeld, is los verkrijgbaar', licht Hans Pluimes toe. 'Wie op dit momenteel dus al de overstap wil maken, hoeft dus alleen dat losse onderdeel te bestellen.' En na 1 januari 2018: hoe gaat het dan verder? Henry Dijkma: 'Dat is sterk afhankelijk van de vraag hoe Inspectie SZW ermee omgaat. Hoe kun je afdwingen dat de ontwikkelde oplossingen voor veiliger opbouwen ook daadwerkelijk worden toegepast. Het zal er wel

▲ Remco ter Horst: 'Gebruiker heeft vaak onvoldoende besef van veilige werkmethode'

op neer gaan komen dat de aanpassing en invoering geleidelijk aan plaatsvindt. Verstandig is het natuurlijk wel als je daar als bedrijf in de loop van volgend jaar al mee start. Niet onbelangrijk daarbij: met de nieuwe opbouwmethode gaat ook de intrinsieke veiligheid omhoog. Omdat er meer vloeren en voorloopleuning zijn, kan je ook tij-

dens het gebruik spreken van een veiliger product.' 'Voor veel klanten is het ook een grote investering', vult Rogier van der Hoeven aan. 'Als je als groot onderhoudsbedrijf tientallen rolsteigers hebt, dan stap je niet van de een op de andere dag volledig over. Dat vergt geld en tijd. Wij moeten onze klanten dus geleidelijk naar de overgangdatum leiden en waar mogelijk zorgen voor een aantal 'early adaptors'.'

Veilig werken op hoogte

Een veilige rolsteiger betekent ook: veiliger werken op hoogte. Op dat gebied start de VSB met de nieuwe Stichting Veilig Werken Op Hoogte. Binnen de stichting zal een speciale 'werkkamer' Ladders, trappen en rolsteigers worden ingericht. Hoe verhoudt zich dat tot bijvoorbeeld landelijke trainingen, vergelijkbaar met de nieuwe scholings-

▲ Rogier van der Hoeven: 'Veel inspanningen gepleegd om rolsteiger huffer-proof te krijgen'

structuur voor de steigerbouw? 'Zo'n systeem als bij de steigerbouw zou ook goed zijn voor rolsteigers. En ik ga ervan uit dat het 'ombouwen' van bestaande stof voor opleiders niet al te complex hoeft te zijn.'

Rogier van der Hoeven: 'Het zou prachtig zijn als er een opleiding is die je als monteur op bijvoorbeeld MBO-niveau brengt. Goed voor de werknemer én werkgever. Dat opleidingstraject zou via een ROC kunnen lopen, maar zal dan wel wat breder moeten zijn dan alleen het onderwerp rolsteigers. Bovendien zullen we het monteren van rolsteigers en andere arbeidsmiddelen om op hoogte te werken aantrekkelijker moeten maken.' Remco ter Horst vult aan: 'De opleidingen zouden we ook op andere opleidingsinstellingen kunnen onderbrengen. Veilig opbouwen en gebruiken van rolsteigers lijkt mij uitstekend te passen bij bijvoorbeeld de schilders opleidingen.' 'En wij zouden daar dan zelf ook in kunnen investeren door het aanbieden van producten en systemen waar de leerlingen mee kunnen werken', aldus Rogier van der Hoeven. 'Sterker nog', aldus Henry Dijkma. 'Je kunt het nog breder trekken door ook andere arbeidsmiddelen daarbij aan te bieden. Een schilder die van school komt en bekend is met rolsteiger, hangbruginstallatie, hoogwerker: het komt de veiligheid alleen maar ten goede.'